
Opsteller	Onderwerp
Paul Latour	Handleiding actualisatie voortgang 2023 en inventarisatie risico's uitvoering KRW-maatregelen
Aan	Datum
De waterbeheerders van Nederland	10 januari 2024
Kopie	Kenmerk
RAO-voorzitters, CSN	I6065

Aanleiding

In de Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 en de Waterplannen van waterbeheerders is een maatregelenpakket opgenomen dat uitgevoerd wordt in de periode tot en met 2027. Vanaf voorjaar 2023 zal jaarlijks over de stand van zaken van dit maatregelenpakket worden gerapporteerd. Conform het [Sporboekje 2024](#) hebben de RBO-voorzitters begin januari 2024 het verzoek ontvangen om uiterlijk op **28 februari 2024** de stand van zaken van de uitvoering van de KRW-maatregelen voor de Water(beheer)plannen en de Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 te actualiseren.

Gezien het grote belang van tijdige uitvoering van de KRW-maatregelen wordt op verzoek van de RBO-voorzitters tevens in beeld gebracht wat de belangrijkste risico's en knelpunten zijn dat een substantieel deel van KRW-maatregelen niet uiterlijk in 2027 zijn uitgevoerd. Evenals vorig jaar is deze aanvullende vraag gecombineerd met het jaarlijkse verzoek de stand van zaken van de uitvoering van KRW-maatregelen te actualiseren.

Wij vragen van u:

- 1) om de stand van zaken van de uitvoering van de KRW-maatregelen 2022-2027 per 31 december 2023 aan te geven;
- 2) om het risico / de risico's dat een substantieel deel van een maatregel (20% of meer) eind 2027 niet uitgevoerd zal zijn aan te geven.

Zowel de stand van zaken bij de uitvoering van de maatregelen als de risico's van niet tijdige uitvoering worden per KRW-maatregel uitgevraagd.

De informatie over de stand van zaken van de uitvoering van de KRW-maatregelen wordt gebruikt voor de voortgangsrapportage aan de Regionaal Bestuurlijke Overleggen (RBO's, april 2024) en het Bestuurlijk Overleg Water. Ook wordt de informatie verwerkt in de jaarlijkse rapportage over de uitvoering van het Nationaal Waterprogramma 2022-2027, De Staat van Ons Water. Informatie over de voortgang van maatregelen wordt opgenomen in de tussentijdse factsheets¹ bij de Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. De informatie over de voortgang van de uitvoering van het maatregelenprogramma per 31-12-2023, waarover medio 2024 nationaal gerapporteerd zal worden, wordt ook gebruikt om eind 2024 de Europese Commissie tussentijds te informeren over de voortgang van de uitvoering van SGBP 2022-2027 in ons land.

¹ Een factsheet is een document per waterlichaam van enkele A4tjes met alle relevante informatie voor de rapportage en publieksinformatie ten behoeve van de KRW: beschrijving van het waterlichaam, belastingen, doelen en toestand, maatregelen en motivaties voor afwijkingen.

Informatie over de risico's van niet tijdige uitvoering van KRW-maatregelen wordt gebruikt voor een rapportage aan de RBO-voorzitters, het Bestuurlijk Overleg Water en het Bestuurlijk Overleg KRW. Aan de hand van deze rapportage wordt besproken welke acties (gezamenlijk) ondernomen kunnen worden om voorziene risico's op vertraging te verkleinen of weg te nemen.

Niet via Waterkwaliteitsportaal, wel via Excel

Voor het actualiseren van de voortgang werd tot voor kort het Waterkwaliteitsportaal (WKP) gebruikt. Het huidige Waterkwaliteitsportaal is verouderd, en wordt vanaf 2023 vernieuwd. Nieuwe functionaliteit of schermen, zoals voor de inventarisatie van de risico's, worden daarom niet meer aan het huidige WKP toegevoegd. Daarnaast is gebleken dat de correcte werking van het WKP-scherm Beheer maatregel, waarin ook de voortgang van de maatregelen wordt bijgehouden, niet langer gegarandeerd kan worden. Daarom wordt de uitvraag naar voortgang van de maatregelen en de inventarisatie van risico's gecombineerd in de vorm van een Excel-tabel.

De Excel gegevens over de voortgang van de maatregelen worden door het Informatiehuis Water vervolgens opgenomen in de WKP-database. De informatie over de risico's wordt separaat verwerkt in een rapportage voor de RBO-voorzitters en het Bestuurlijk Overleg Water.

Werken met de xls-tabel

Aan u wordt gevraagd de voortgang van de uitvoering en eventueel optredende risico's in de tabel in te vullen. De tabel bestaat uit drie delen, die in de paragrafen hierna uitgebreid beschreven worden.

- Het witte (niet gekleurde) blok bevat algemene informatie over de maatregelen;
- Het lichtgeel gekleurde blok bevat de velden voor het invoeren van de voortgangsinformatie;
- Het lichtgroen gekleurde blok bevat de velden voor het invoeren van de risico-informatie.

In de tabel is het witte / niet gekleurde blok geblokkeerd, zodat bij scrollen naar het rechter deel van de tabel deze velden zichtbaar blijven. Dit geldt ook voor de bovenste paar rijen; die blijven zichtbaar bij naar beneden scrollen.

Via het filter (driehoekje bovenaan de kolommen in blok met algemene informatie) kunt u selecties maken. Dat kan handig zijn als u bijvoorbeeld de maatregelen of risico's per waterlichaam wilt invullen.

Aan het eind van het lichtgele (voortgang) en lichtgroene blok (risico's) kunt u in de kolommen Y en AI voor uzelf aangeven of u gereed bent met invullen van de voortgang of inschatting van eventuele risico's. Als u uw werk op een later moment wilt hervatten, kunt u zo zien waar u gebleven was.

Sla geregeld tussentijds uw werk op.

Diverse velden in de tabel zijn beschermd tegen onvolledige of foutieve invoer. Die cellen kleuren dan roze, rood of paars; zie de beschrijving in de paragrafen 'Actualiseren voortgang per 31-12-2023' en 'Inventarisatie risico's bij uitvoering maatregelen'.

Informatie in de tabel

Per waterbeheerder is een tabel toegestuurd met daarin alle informatie die relevant is voor enerzijds het actualiseren van de voortgang, anderzijds het inventariseren van de risico's. In de tabel staan alle maatregelen in één overzicht; u kunt in dit overzicht alle informatie over voortgang en risico's direct verwerken, zonder heen en weer te klikken tussen verschillende schermen, zoals in het WKP.

In de tabel is de volgende informatie opgenomen:

[Algemene informatie over de maatregel](#)

- Code: de eigen maatregelcode van de waterbeheerder;
- Naam maatregel: de naam die de waterbeheerder zelf aan de maatregel heeft gegeven;
- SGBP-code: de maatregelcategorie, zoals gedefinieerd voor de Stroomgebiedbeheerplannen. Een toelichting / beschrijving van de SGBP-codes is opgenomen in een apart tabblad;
- Opname in SGBP: ja/nee;
- Niveau: maatregelen kunnen van toepassing zijn voor één waterlichaam, meerdere waterlichamen of het gehele beheergebied;
- Waar: naam en code van het waterlichaam of de waterlichamen waarin de maatregel wordt genomen. Wordt een maatregel in meerdere waterlichamen genomen, dan worden deze waterlichamen en de waterlichaamcodes achter elkaar weergegeven. Is een maatregel van toepassing op het hele beheergebied dan worden alle namen en codes weergegeven;
- Omvang: de omvang van de maatregel zoals vastgelegd in SGBP 2022-2027 en het waterplan van de beheerder;
- Eenheid: de geüniformeerde eenheid behorend bij de SGBP-maatregelcategorie waaronder de maatregel valt

Deze informatie ligt vast in de bestuurlijk vastgelegde Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 e/o de elektronische rapportage aan de EU. Wijziging van deze informatie is niet toegestaan.

Voortgang maatregelen

In de kolommen M tot en met X wordt de voortgangsstatus van de maatregel eind 2022 weergegeven, zoals deze vorig jaar (februari 2023) door de beheerder is ingevuld; inclusief de toen eventueel ingevulde motivering bij die voortgangsstatus. De kolommen M tot en met X zijn vergelijkbaar met het onderdeel Voortgang in het WKP-scherm Beheer maatregel. Een toelichting op de voortgangsstatussen wordt in de paragrafen hierna gegeven. U kunt de informatie in deze kolommen actualiseren naar de stand van zaken op 31-12-2023.

In kolom Y heeft u de mogelijkheid om met een kruisje of opmerking aan te geven of u klaar bent met het bijwerken van de voortgang van de betreffende maatregel. Dit kan handig zijn als u de voortgangsinformatie op verschillende momenten wilt bijwerken. De kolom is optioneel en voor eigen gebruik.

Risico's uitvoering maatregelen

Per maatregel wordt in de kolommen Z tot en met AH aangegeven of er een risico is dat een substantieel deel van een maatregel (20% of meer) niet uiterlijk eind 2027 uitgevoerd zal zijn. De categorieën risico's staan in deze kolommen genoemd. Een toelichting op de onderscheiden risico's wordt in de volgende paragrafen gegeven. Voor maatregelen die naar verwachting conform planning uiterlijk eind 2027 gereed zijn hoeft u niets in te vullen. Alleen voor de maatregelen waarbij wel risico's voorzien worden op niet tijdige uitvoering kunnen één of meerdere van de risico's aangekruist worden. U hoeft alleen aan te geven of er een risico bestaat (kruisje), niet de omvang van de maatregel die risico loopt (getal). Met het aankruisen wordt deze maatregel in het dashboard dan als geheel meegeteld als een 'at risk' maatregel en kan onderscheid worden gemaakt per type risico.

Dit onderdeel van de tabel is al ingevuld met de informatie over risico's zoals die vorig jaar door de waterbeheerder is ingevuld. We vragen u te controleren of de vorig jaar geconstateerde risico's nog aanwezig zijn, en de tabel met kruisjes dienovereenkomstig te actualiseren.

In kolom AI heeft u de mogelijkheid om met een kruisje of opmerking aan te geven of u klaar bent met het inventariseren van de risico's van de betreffende maatregel (dus ook als er geen sprake is van risico's). Dit kan handig zijn als u de voortgangsinformatie op verschillende momenten wilt bijwerken. De kolom is optioneel en voor eigen gebruik.

Actualiseren voortgang per 31-12-2022

De voortgang van de maatregelen die worden uitgevoerd in de periode 2022-2027 wordt aangeduid met zes categorieën:

A) Planvoorbereiding

Een maatregel (uitvoering of onderzoek) is opgenomen in een planvorm, die bestuurlijk is vastgesteld (zoals waterbeheerplannen) en aangeeft dat de maatregel in de periode 2016-2021 uitgevoerd zal worden. De uitvoering is echter nog niet gestart.

B) In uitvoering

Minimaal is de aanbesteding van de maatregel gestart of is een projectplan opgesteld. De maatregel is echter nog niet afgerond.

C) Uitgevoerd

De maatregel is afgerond (voorbeeld: de natuurvriendelijke oever is aangelegd) of de eindrapportage van het onderzoek is opgeleverd.

D) Gefaseerd

Er is bestuurlijk besloten dat (een deel van) de maatregel niet in deze, maar in de eerstvolgende planperiode zal worden uitgevoerd. Aangezien de Kaderrichtlijn Water verplicht tot het uiterlijk in 2027 uitvoeren van alle maatregelen om de KRW-doelen te behalen, is deze voortgangsstatus, zeker in deze beginfase van de planperiode 2022-2027, **niet toegestaan!**

E) Vervangen

Er is bestuurlijk besloten dat in plaats van deze maatregel een andere maatregel zal worden uitgevoerd, bijvoorbeeld omdat er een kosten-effectiever alternatief is met een gelijk of beter doelbereik. De bestaande maatregel krijgt in dit geval de status 'vervangen'. In de kolom Motivering bij deze voortgangsstatus dient verwezen te worden naar het betreffende bestuurlijke besluit. De nieuwe vervangende maatregel dient te worden toegevoegd aan de maatregelen in de periode 2022-2027, inclusief de huidige voortgangsstatus. Neemt u hiervoor contact op met het Informatiehuis Water.

F) Ingetrokken

Er is bestuurlijk besloten dat de maatregel niet (meer) uitgevoerd zal worden. In de kolom Motivering bij deze voortgangsstatus dient verwezen te worden naar het betreffende bestuurlijke besluit.

Per maatregel dient te worden aangegeven welke omvang de zes statussen voor voortgang hebben (stand van zaken op 31-12-2023). Tijdens het bijwerken van de voortgangsinformatie vindt automatisch controle plaats of de som van de omvang van de statussen gelijk is aan de totale omvang van de maatregel, zoals vermeld in kolom K. Zolang dit niet het geval is, kleuren de cellen in de kolommen 'aantal' bij het onderdeel Voortgang roze. U dient de gegevens bij de verschillende voortgangsstatussen zo in te vullen dat uiteindelijk geen roze-markering van de rij cellen met aantallen optreedt. In alle kolommen met kwantitatieve informatie per voortgangsstatus dient een getal te staan; lege of met verkeerde tekens ingevulde cellen kleuren donkerpaars, ten teken dat hier een getal moet staan. Een motivering bij de voortgang-statussen Planvoorbereiding, In uitvoering of Uitgevoerd is optioneel. Indien een maatregel (deels) is vervangen of ingetrokken (zie voor uitleg tekst hierboven) dient het veld Motivering ingevuld te worden. Daarbij dient een verwijzing naar het bestuurlijk besluit te worden vermeld.

Als de voortgang voor de maatregel is bijgewerkt, kan dit worden aangevinkt (bijvoorbeeld met een kruisje) in kolom Y. Dit is optioneel en voor eigen gebruik; als u de voortgang van maatregelen op een later moment wilt hervatten, kunt u zien waar u gebleven was.

Inventarisatie risico's bij uitvoering maatregelen

Voor maatregelen die naar verwachting conform planning eind 2027 gereed zijn hoeft u niets in te vullen. Wel kunt u dan in kolom AI met een kruisje of tekst aangeven dat de risico-inschatting voor deze maatregel (i.c. geen risico's) gereed is.

De volgende categorieën risico's worden onderscheiden:

- *Grondverwerving*

Er moet grond worden verworven voor de realisatie van de maatregel en het is onzeker of dit een tijdige realisatie voor of in 2027 mogelijk maakt.

- *Financiering*

De financiering van de maatregel is nog niet rond en het is onzeker of dit een tijdige realisatie voor of in 2027 mogelijk maakt.

- *Beschikbare personele capaciteit*

Het is lastig om voldoende bemensing te vinden en mogelijk is dit niet tijdig opgelost zodat een tijdige realisatie voor of in 2027 onzeker is.

- *Afweging integrale gebiedsaanpak versus op tijd voor KRW*

Er is een grote afhankelijkheid van de planning van andere projecten, besluiten e.d. die een tijdige realisatie voor of in 2027 belemmert.

- *Gebiedsproces / draagvlak*

Er is een zo grote afhankelijkheid in de gebiedsprocessen (van derden) in het gebied dat doelrealisatie voor of in 2027 onzeker is.

- *PFAS / Stikstof bouwstop / andere milieu problematiek*

Projecten worden om deze juridische redenen vertraagd, zodanig dat tijdige uitvoering voor of in 2027 onzeker is.

- *Onduidelijkheid taken / rolverdeling*

Er zijn onduidelijkheden in taken en rolverdeling bij de uitvoering van het project die een belemmering vormen voor uitvoering voor of in 2027.

- *Afhankelijkheid van bestuurlijk draagvlak*

Er zijn belemmerende afhankelijkheden vanuit bestuurlijke kant bij de uitvoering van het project die uitvoering voor of in 2027 in de weg staan en die niet passen binnen één van de bovengenoemde risico's.

- *Overig*

Hier kan, in tekst, een risico worden aangegeven die niet past bij één van de bovengenoemde categorieën. Dit risico wordt dan niet in de resultaten van deze enquête meegenomen, maar zal worden gebruikt voor de verbetering van de uitvraag volgend jaar. Beschrijf een risico, dat niet onder de hiervoor beschreven categorieën risico's onder te brengen is, in enkele trefwoorden.

Een knelpunt bij de tijdige uitvoering van een maatregel kan veroorzaakt worden door meerdere samenhangende risico's. In dat geval wordt u gevraagd al deze risico's aan te geven. Bijvoorbeeld als een maatregel waarvoor grondverwerving noodzakelijk is niet tijdig kan worden uitgevoerd, omdat er onvoldoende budget is voor het aantrekken van personeel, dan dienen de risico's 'grondverwerving', 'financiering' en 'beschikbare personele capaciteit' alle drie ingevuld te worden.

Als u voor een maatregel klaar bent met de inschatting van de risico's kunt u in kolom AI 'Inschatting risico's gereed' een kruisje of opmerking plaatsen. Dit is optioneel en voor eigen gebruik; als u de inschatting van risico's op een later moment wilt hervatten, kunt u zien waar u gebleven was. Ook als geen risico's voorzien worden is het raadzaam deze kolom voor uzelf in te vullen zodat u weet 'ik heb er naar gekeken, en geen risico's geconstateerd'.

Bij de inschatting of sprake is van een risico dat een substantieel deel van de maatregel niet uitgevoerd zal zijn eind 2027 dient u steeds in het achterhoofd te houden dat deze informatie bedoeld is om een bestuurlijke discussie over dergelijke risico's en eventuele beheersmaatregelen mogelijk te maken.

Onder 'substantieel deel van de maatregel' niet uitgevoerd eind 2027' dient verstaan te worden 20% of meer. Dit is een vrij arbitrair gekozen percentage om te zorgen dat in de bestuurlijke discussie over deze risico's hoofd- en bijzaken gescheiden worden.

U wordt gevraagd een zo realistisch mogelijke inschatting te maken of er één of meer risico's kunnen optreden die verhinderen dat de maatregel eind 2027 (vrijwel) volledig uitgevoerd zal zijn. Alleen bij de maatregelen waar dergelijke risico's voorzien worden, hoeft u dat in te vullen door de betreffende risico's aan te kruisen. Dit hoeft niet kwantitatief ingevuld te worden; alleen de informatie óf een bepaald risico bestaat dat een substantieel deel (20% of meer) van de

maatregel eind 2027 niet gereed is, is voor deze inventarisatie van belang. Daarom wordt in deze cellen alleen invoer van een x of X geaccepteerd. In alle andere gevallen kleurt de cel rood als indicatie van onjuiste invoer.

Voor de mogelijk opgetreden risico's worden een aantal hiervoor beschreven categorieën onderscheiden. Maak zoveel mogelijk gebruik van deze vooraf gedefinieerde risico's. Alleen als een optredend risico echt niet onder één van de genoemde categorieën is te vatten, kunt u in de kolom Overig dat risico invullen. Beschrijf het risico in niet meer dan twee of drie trefwoorden.

Handelingsperspectief voor veel voorkomende risico's

In de Excel-tabel is een apart tabblad Handelingsperspectief opgenomen. U wordt gevraagd voor uw maatregelenprogramma als geheel -niet per afzonderlijke maatregel voor de belangrijkste of meest voorkomende risico's aan te geven wat naar uw mening de oplossing is of zou moeten/kunnen zijn om het betreffende risico te (ver)mijden of voorkomen, en door wie hiervoor actie of medewerking vereist is. Risico's kunnen betrekking hebben op verschillende typen maatregelen. Zo kan 'financiering' een risico vormen voor tijdige uitvoering van maatregelen voor het optimaliseren van rwz's, én voor maatregelen om natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Het Handelingsperspectief kan voor deze typen maatregelen verschillend zijn. In dergelijke gevallen wordt u gevraagd het handelingsperspectief per type maatregel, waarvoor het risico is gesignaleerd, aan te geven. Een zo concreet mogelijke beschrijving van beheersmaatregelen / handelingsperspectief per soort risico en per type maatregel is essentieel voor de kwaliteit van het ontwikkelen van handelingsperspectieven onder het KRW-impulsprogramma, het advies aan de RBO-voorzitters en het Bestuurlijk Overleg Water naar aanleiding van deze risico-inventarisatie.

Het tabblad Handelingsperspectief geeft automatisch het aantal maatregelen weer waarvoor een bepaald risico is aangekruist. We vragen u om specifiek voor relatief vaak gesignaleerde risico's suggesties te doen voor het handelingsperspectief.

In de kolom Toelichting kunt u een nadere invulling van een vaak optredend risico of benodigde handelingsperspectief geven (probleemschets). De output hiervan kan informatie verschaffen voor de verdere ontwikkeling van handelingsperspectieven. Met name bij het risico 'Afhankelijkheid van bestuurlijk draagvlak' kan het invullen van de kolom Toelichting een meer noodzakelijke inhoudelijk duiding geven over dit risico.

Tenslotte kunt u in de kolom Toelichting verschil aangeven wat er eventueel veranderd is ten opzichte van de risico-inventarisatie vorig jaar. En wat daarvan de mogelijke oorzaak is (bijvoorbeeld doordat inmiddels risico-beheersingsmaatregelen genomen zijn). Als hulpmiddel hierbij is in de kolom Verschil een overzicht opgenomen van het aantal keren dat een type risico meer of minder is aangekruist ten opzichte van vorig jaar.

Klaar?

Stuur de ingevulde tabel dan retour aan servicedesk@ihw.nl. Voeg bij voorkeur de datum van toezending toe aan de originele bestandsnaam; NaamBeheerder_Maatregelenvoortgang_Risico_20240221.xlsx

Vult u de onderdelen Voortgang maatregelen en Risico's op andere momenten in, of worden deze onderdelen door verschillende personen binnen uw organisatie ingevuld, dan kunt u ook de Excel-tabel met alleen het onderdeel Voortgang maatregelen volledig ingevuld, of met alleen het onderdeel Risico's ingevuld toesturen. Zorg in dat geval wel dat de geretourneerde bestanden met voortgangsinformatie enerzijds en risico's anderzijds van elkaar te onderscheiden zijn; NaamBeheerder_Maatregelenvoortgang_20240217.xlsx en NaamBeheerder_Risico_20240228.xlsx.

Bij voorbaat hartelijk dank voor het tijdig invullen en uiterlijk 28 februari 2024 terugsturen van de gevraagde informatie!

Meer informatie nodig?

Op donderdag 1 februari van 14:00-15:30 uur organiseert het Informatiehuis Water in samenwerking met CSN een digitale informatiebijeenkomst over dit verzoek. De uitnodiging daarvoor is 21 december 2023 aan alle KRW-coördinatoren

gestuurd. Tijdens deze informatiebijeenkomst zal met name worden ingegaan op het verzoek om de risico's in beeld te brengen. Maar uiteraard kunnen dan ook vragen over de actualisering van de voortgang gesteld worden.

Mocht u nog vragen over dit informatieverzoek of deze handleiding hebben, dan kunt u contact opnemen met servicedesk@ihw.nl.